

ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ ШАРКО

Сьомого жовтня 2014 р. у віці 65-ти років пішов із життя видатний математик Володимир Васильович Шарко. Він був талановитим учителем, чуйною людиною, мав привабливу і харизматичну особистість і надихав інших на творчу роботу.

Народився Володимир Васильович 25 вересня 1949 р. у смт. Отиня (тепер Отинія) Коломийського району Івано-Франківської обл. в сім'ї службовців. У 1959 р. батьки переїхали до м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Під впливом батьків захоплення математикою формувалося в нього змалку. Велику роль у цьому відіграло те, що його батько, Василь Іванович Шарко, до другої світової війни був учителем математики у старших класах середньої школи в м. Ізюм Харківської обл.

Після закінчення середньої школи № 5 у м. Івано-Франківську вступив до Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. В 1973 р. після завершення навчання на механіко-математичному факультеті був прийнятий до аспірантури Інституту математики Академії наук

УРСР. Його науковим керівником був професор Юрій Юрійович Трохимчук. У 1976 р. в Інституті математики АН УРСР захистив кандидатську дисертацію, а в 1987 р. у Математичному інституті ім. В. А. Стеклова АН СРСР — докторську дисертацію за спеціальністю геометрія і топологія.

З 1976 р. життя Володимира Васильовича було нерозривно пов'язане з Інститутом математики НАН України. У 2001 році його було обрано завідувачем новоствореного відділу топології, а в 2007 р. — призначено на посаду заступника директора з наукової роботи.

6 травня 2006 р. В. В. Шарко на Загальних зборах НАН України був обраний членом-кореспондентом НАН України.

Володимир Васильович був провідним спеціалістом в області топології та її застосувань. Він є автором близько 100 наукових робіт, серед яких дві монографії з топології. Двадцятьоро його учнів захистили кандидатські дисертації, четверо з них стали докторами наук. З 1987 р. він працював професором Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

У своїх перших роботах В. В. Шарко суттєво розвинув теорію Морса, розробивши новий апарат в алгебраїчній К-теорії і застосувавши його до вивчення алгебраїчної природи неоднорозв'язних многовидів. Зокрема, він встановив необхідні та достатні умови існування мінімальних ланцюгових комплексів в гомотопічному типі.

Подальші інтереси Володимира Васильовича відносились до теорії динамічних систем. Спільно з академіком РАН А. Т. Фоменком було знайдено оцінки для числа замкнених орбіт гамільтонових систем на многовидах. Крім того, В. В. Шарко детально дослідив структуру гладких функцій та векторних полів з ізольованими особливостями на поверхнях і отримав умови їх топологічної еквівалентності.

В останні роки основну увагу він приділяв застосуванню методів некомутативної геометрії до алгебраїчної топології та якісної теорії векторних полів на многовидах. Зокрема, ввів нові L^2 -інваріанти гільбертових комплексів, за допомогою яких отримав точні значення мінімально можливого числа замкнених орбіт відповідного індексу цього класу векторних полів та довів, що ці числа є гомотопічними інваріантами многовиду.

За видатні наукові досягнення В. В. Шарко був нагороджений премією ім. Миколи Остроградського (1980 р.), преміями Крилова і Лаврентьєва НАН України (в 2005 р. та 2010 р. відповідно), Державною премією України у галузі науки і техніки (2006 р.).

Творчий пошук Володимира Васильович успішно поєднував з науково-організаційною роботою. Він був організатором математичних шкіл із сучасних проблем теорії функцій та топології (Кацивелі) та міжнародних конференцій з топології. Лекторами шкіл були всесвітньо відомі математики, серед яких академіки В. І. Арнольд, С. П. Новиков, А. Т. Фоменко. Ці школи сприяли активній діяльності молодих учених та дозволяли швидко вникати в сучасні проблеми математики, обмінюватися ідеями та одержувати висококваліфіковані поради.

Володимира Васильовича вирізняли висока культура, інтелігентність та надзвичайна доброзичливість. Він любив спорт, був добре обізнаний у питаннях історії, художньої літератури, тонко розбирався у класичній музиці. Користувався великим авторитетом серед усіх, хто його знав.

В. В. Шарко був щирим патріотом України, підтримував демократичний розвиток держави, мав потужну математичну інтуїцію та щиро ділився своїми ідеями з учнями. Він багато зробив для розвитку математики в Україні будучи одночасно заступником академіка-секретаря Відділення математики НАН України, заступником головного редактора „Українського математич-

ного журналу”, членом редакційної колегії „Методів функціонального аналізу і застосувань”, праць Міжнародного геометричного центру, а також Математичного бюлетеня Наукового товариства ім. Шевченка. Навіть в останній день життя він керував засіданням спеціалізованої вченої ради, на якому відбувся захист двох кандидатських дисертацій.

Пам'ять про Володимира Васильовича завжди буде жити в серцях усіх, хто його знав і любив.

Редакційна колегія журналу